

Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin.

KRUS

Zaczyna się nowy sezon prac polowych, kiedy na polu już robi się zielono rolnicy wykonują opryski związane z ochroną roślin. Opryski roślin stosuje się dla osiągnięcia kilku celów. Pierwszym jest niedopuszczenie do rozwoju chwastów. Drugim ochrona roślin przed chorobami grzybowymi i innymi. Opryski są ponadto wykorzystywane do walki ze szkodnikami takimi jak stonka ziemniaczana, mszyce czy przędziorki. Zabiegi tego typu wykonuje się również w celu zwalczania uciążliwych lub niebezpiecznych owadów, komarów czy kleszczy. Do oprysków wykorzystuje się środki chemiczne lub naturalne wyciągi z roślin o określonych właściwościach.

Decydując się na stosowanie pestycydów należy pamiętać, że każdy z tych preparatów niewłaściwie użyty, magazynowany czy transportowany może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi i zwierząt, jak również może negatywnie oddziaływać na inne pożyteczne organizmy żywe. Środki ochrony roślin (pestycydy) należą do najbardziej szkodliwych związków, na których działanie są narażeni rolnicy. Duża toksyczność środków ochrony roślin, jak również wciąż wzrastające ich zużycie we współczesnych gospodarstwach rolnych, które nastawione są na dużą efektywność i wysokie plony sprawia, że są one zagrożeniem dla zdrowia osób, które mają z nimi kontakt. Niestety, rolnicy często bagatelizują zasady bezpieczeństwa przy wykonywaniu oprysków narażając w ten sposób własne życie i zdrowie.

Jakich zasad zatem warto przestrzegać, żeby praca przy stosowaniu oprysków była bezpieczna ?

1. Przede wszystkim rolnicy powinni pamiętać, żeby stosować środki ochrony roślin zawsze zgodnie z etykietą. Kupować je od sprawdzonych dostawców, ponieważ w obrocie mogą znajdować się nielegalne środki ochrony roślin. Stosując je zawsze powinniśmy pamiętać o ochronie owadów zapylających. Należy czytać etykietę środka, który chcemy zastosować, ponieważ dane w niej zawarte nie są jednakowe dla wszystkich produktów. Z etykiety uzyskujemy ważne informacje na temat klasy toksyczności dla ludzi, pszczoł, ryb i innych organizmów, o zalecanych dawkach, okresie karencji, oraz o sposobie udzielania pierwszej pomocy przy zatruciu.
2. Przygotowując ciecz użytkową, pamiętaj o stosowaniu środków ochrony osobistej. Mogą to być kombinezon, rękawice, maska, gogle, nakrycie głowy i gumowe obuwie. Zanim zaczniesz przygotowywać roztwór, oblicz proporcje środka ochrony roślin i wody. Preparaty przechowuj i używaj z dala od dzieci i zwierząt w miejscach do tego przeznaczonych, zabezpieczonych przed dostępem osób nieupoważnionych.
3. Puste opakowania po środkach toksycznych i bardzo toksycznych należy trzykrotnie opłukać, popłuczyny wlać do zbiornika opryskiwacza z cieczą użytkową a wypłukane opakowania zwrócić do sklepu gdzie preparat został zakupiony. W ten sposób dbamy o środowisko i oszczędzamy pieniądze.
4. Stosuj środki ochrony osobistej podczas wykonywania zabiegu, załóż rękawice, kombinezon ochronny, buty i nakrycie głowy maskę, gogle. Używaj wielorazowych rękawic nitrylowych, chroniących przed substancjami chemicznymi, maska powinna dobrze przylegać do

twarzy. Części ciała szczególnie narażone na działanie pestycydów, to: ręce, uda, podudzia, przedramiona, oczy, twarz, tułów i stopy. W zależności od rodzaju wykonywanej pracy i formy preparatu, pestycydy mogą przenikać do organizmu przez skórę, układ oddechowy (dostając się do nosa) oraz rzadziej przez układ pokarmowy (przypadkowe potknięcie preparatu). Przenikanie przez skórę jest łatwiejsze z powodu długiego zalegania środków na powierzchni skóry, dużej powierzchni kontaktu oraz szybkiego wchłaniania pestycydów szczególnie przez skórę uszkodzoną. Również wchłanianie pestycydów przez drogi oddechowe (wdychanie skażonego powietrza) stanowi poważne zagrożenie. Szkodliwe substancje bowiem bardzo szybko dostają się i płuc do krwi i dalej do wszystkich narządów człowieka.

5. Wykonywanie oprysku ciągnikiem ze szczelną kabiną znacznie zmniejsza poziom narażenia operatora na kontakt z cieczą użytkową.
6. Bardzo ważny jest sprawny technicznie, odpowiednio skalibrowany opryskiwacz oraz optymalne warunki pogodowe. Dzięki kalibracji wiemy, że stosujemy odpowiednią dawkę środka ochrony roślin zalecaną przez producenta. Pozbywamy się problemu powstawania nadwyżki cieczy użytkowej niezbędnej do przeprowadzenia zabiegu. Prawidłowa kalibracja naszego sprzętu jest warunkiem dobrze przeprowadzonego oprysku. Poniżej zamieszczamy wskazówki, których przestrzeganie zapewni bezpieczeństwo podczas wykonywania zabiegu jak i odpowiednio wykonany oprysk:
  - nie wykonuj zabiegów przy wietrze przekraczającym prędkość 4 m/s (znoszenie cieczy użytkowej może być niebezpieczne, jeśli wiatr zacznie wiać w kierunku operatora, w kierunku innych upraw, wody, zwierząt lub budynków mieszkalnych),
  - niektóre produkty są łatwo zmywane przez deszcz (oznacza to, że po ich zastosowaniu potrzebują pewnego okresu bez opadów),
  - unikaj stosowania środków ochrony roślin w najgorętszej porze dnia, może się to przyczynić do ulatniania się substancji aktywnej z preparatów, zmniejszając ich skuteczność. Po drugie wysoka temperatura wpływa na obniżenie turgoru roślin, co utrudnia wchłanianie substancji czynnej, a dodatkowo może spowodować tzw. szok termiczny, który wynika z różnicy temperatury rośliny i cieczy roboczej. Dlatego najlepszą porą do przeprowadzenia takich zabiegów jest świt, wieczór lub noc, kiedy prędkość wiatru i temperatura są relatywnie niskie, a wilgotność wysoka,
  - bardzo istotny jest fakt, że wrażliwość na zatrucie pestycydami zdecydowanie się wzmacnia, jeżeli jednocześnie na organizm działają leki, alkohol, rozpuszczalniki, farby, inne pestycydy, a nawet tytoń czy kawa. Dlatego nie jedz, nie pij i nie pal podczas zabiegu - nie spożywaj alkoholu, pamiętaj, że ludzie i zwierzęta powinny znajdować się z daleka od miejsca zabiegu, gdy jest on wykonywany i po jego wykonaniu,
  - bezpośrednio po wykonanym zabiegu środkami ochrony roślin należy zdjąć odzież ochronną umyć się wodą z mydłem oraz przepłukać usta,
7. Należy dbać o czystość i dobry stan odzieży ochronnej - według zaleceń producentów.
  - Rękawice, buty gumowe umyj wodą przed ich zdjęciem.
  - Maskę jednorazową wymień po każdym użyciu.
  - Okulary ochronne/gogle umyj wodą po każdym dniu pracy.
8. W przypadku kiedy nie uda nam się uniknąć kontaktu ze środkami chemicznymi, dojdzie do przypadkowego połknięcia środka bądź ulegniemy wypadkowi i pocujemy się źle, należy niezwłocznie zgłosić się do lekarza. Koniecznie trzeba zabrać ze sobą i pokazać lekarzowi etykietę środka, którym zatruliśmy się. W przypadku zatrucia bardzo ważną rolę odgrywa czas, należy niezwłocznie zacząć działać w przypadku podejrzenia zatrucia.

Ze środkami ochrony roślin należy obchodzić się ostrożnie, gdyż dużo łatwiej zapobiegać zatruciu niż je leczyć.

Andrzej Sondej

Inspektor ds. prewencji

PT KRUS Kolbuszowa